

In je eigen woorden

Special Edition les 4 'Find It!'

In deze vierde les gaan de leerlingen een voorlopige inhoudsopgave maken door de vragen die ze bedacht hebben in les 1 in een logische volgorde te zetten. Vervolgens noteren ze achter elke vraag welke bron informatie geeft over deze vraag. Dan begint het 'echte' werk; het in je eigen woorden opschrijven van de gevonden informatie. Dat is een moeilijke klus. Door klassikaal te oefenen met het herkennen en onderstrepen van sleutelwoorden en het bedenken van synoniemen maken ze hier een begin mee. Laat, afhankelijk van de groep en het niveau, de leerlingen hiermee oefenen.

VERBINDING MET BEROEPEN EN DE ARBEIDSMARKT

In bijna ieder beroep is het hebben van informatievaardigheden een must. Even snel iets opzoeken op internet. Het zoeken en vinden van informatie in verschillende bronnen. En het beoordelen en verwerken. Zo werkt de conservator van het Rijksmuseum met verschillende bronnen om uiteindelijk de juiste informatie bij een kunstwerk weer te geven en zoekt een politieman informatie over een verdacht persoon in een database van de gemeente. De les heeft zowel doe- als praatopdrachten en is daardoor afwisselend en interactief. Totale duur: 1 uur.

- Introductie: In opdracht 1 en 2 maken de leerlingen zelfstandig een voorlopige

inhoudsopgave en een overzicht van de bronnen waarmee ze de antwoorden op hun vragen kunnen vinden.

- Verdieping & doen: Speel tijdens het tweede klassikale deel van de les het synoniemenspel en leg vervolgens uit hoe je sleutelwoorden herkent en synoniemen vindt. Dit gebruiken ze wanneer ze de teksten die ze in de bronnen vinden, in hun eigen woorden gaan opschrijven.
- Afronding: Laat de leerlingen opdracht 3 en 4 maken. Maak deze opdrachten eventueel klassikaal als tijdens de klassikale instructie blijkt dat de leerlingen hier moeite mee hebben.

VOORBEREIDING

Van te voren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding.
- Klik door de slides voor de instructie op het scherm.
- Bekijk de lesbrief voor de leerlingen.

BENODIGDHEDEN

- Scherm/computer met internetverbinding.
- Voor iedere leerling een lesbrief uitgeprint in kleur.
- Omdat dit een lessencyclus is van vijf lessen is het handig om voor iedere leerling een snelhechter klaar te leggen. Hierin kunnen zij iedere week hun lesbrief bewaren en terugkijken wanneer nodig.
- Computer of device met internetverbinding en Word voor de leerlingen.

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen Digitale vaardigheden: Informatievaardigheden	Leerdoel (kern)vak: Nederlands	21st century skills
1. Data & informatie	1. De leerling kan kernwoorden uit zoektermen benoemen.	.1c De leerling kan de betekenis van onbekende woorden achterhalen.	1. Creatief denken
	2. De leerling leert informatie samenvatten en niet bruikbare informatie te verwijderen.		2. Probleem oplossen

Slide 1

Met dit eerste beeld kun je nog even terughalen wat de leerlingen de vorige les hebben gedaan.

Vraag: Wat hebben we de vorige les gedaan?

[In de vorige les hebben we gekeken hoe en waar je informatie kunt vinden in de bibliotheek en hebben we geoefend met het bedenken van goede zoekwoorden.]

Slide 2

Vertel dat jullie nu bij les 4 zijn en gaan oefenen met het maken van een voorlopige inhoudsopgave en het in je eigen woorden opschrijven van gevonden informatie.

Slide 3

Vertel: In een museum zoeken ze voor tentoonstellingen allerlei informatie op. Dat wordt dan kort opgeschreven voor de bezoekers van het museum. Daar gebruiken ze synoniemen bij. **Bekijk** samen het filmpje.

Slide 4

Vertel de leerlingen wat ze in deze les gaan oefenen.

Slide 5

Besprek kort met de leerlingen wat ze deze les gaan doen.

Vraag of iedereen weet wat een voorlopige inhoudsopgave is?

[Dat is een eerste versie van de inhoudsopgave die je later nog kunt aanpassen. Hij hoeft dus niet meteen goed te zijn.]

Slide 6

De leerlingen maken zelfstandig opdracht 1 en 2 en maken zo een voorlopige inhoudsopgave. Daarbij gebruiken ze de vragen die ze in les 1 hebben bedacht. Laat de leerlingen weten uit hoeveel vragen de inhoudsopgave moet bestaan.

Bijvoorbeeld vier vragen voor groep 6 en acht vragen voor groep 8.

Benadruk dat dit 'voorlopig' is! Tijdens het zoeken naar de goede informatie kun je er achter komen dat je de vraag beter kunt aanpassen. Of je komt iets te weten wat heel interessant is, maar waar je geen vraag over had.

Loop ondertussen door de klas en help waar nodig.

Maak na 15 minuten de les weer centraal en speel het synoniemspel.

Slide 7

Vertel: Nu heb je een voorlopige inhoudsopgave gemaakt met de vragen die je bedacht hebt in les 1. Straks ga je deze vragen in je eigen woorden beantwoorden. Je schrijft de tekst dus niet letterlijk over uit je bron. Je gaat je eigen woorden gebruiken. Daarbij is het handig om synoniemen te gebruiken. Daarom spelen we nu het Synoniemspel.

Slide 8

Vertel: Je krijgt een woord te zien met daaronder vier andere woorden. Uit deze vier woorden moet je een synoniem vinden van het woord dat in het groot te zien is.

Het juiste antwoord is fiets.

Vertel eventueel: boemel is een synoniem voor stoptrein, rijtuig en slee zijn synoniemen voor een auto.

LES 4

Wat is een synoniem voor Rijtuig?

A Boemel	B Rijtuig
C Fiets	D Slee

Het goede antwoord is A B C D ☐ Alternatieve antwoorden mogelijk

Slide 9

Het juiste antwoord is rustig.

Vertel eventueel: levendig is het tegenovergestelde van rustig, moeiteloos betekent dat je iets makkelijk kunt; dus zonder moeite. En niet kalm, maar klam is een ander woord voor vochtig.

LES 4

Wat is een synoniem voor Kalm?

A Levendig	B Moeiteloos
C Rustig	D Vochtig

Het goede antwoord is A B C D ☐ Alternatieve antwoorden mogelijk

Slide 10

Het juiste antwoord is verstandig.

Vertel eventueel: absurd is een ander woord voor belachelijk. Bezwaarlijk is een ander woord voor kwalijk. Onberaden is synoniem van dom.

LES 4

Wat is een synoniem voor Wijs?

A Absurd	B Bezwaarlijk
C Onberaden	D Verstandig

Het goede antwoord is A B C D ☐ Alternatieve antwoorden mogelijk

Slide 11

Het juiste antwoord is doelpunt.

Vertel eventueel: ambitie is een ander woord voor voornemen of plan. Ontmoeting is een synoniem voor iemand treffen.

LES 4

Wat is een synoniem voor Treffer?

A Ambitie	B Doelpunt
C Ontmoeting	D Plan

Het goede antwoord is A B C D ☐ Alternatieve antwoorden mogelijk

Slide 12

Mogelijke antwoorden zijn: uitkomst, gevolg, resultaat, afloop, uitkomst, schimmel, pukkels, uitspraak

LES 4

Wat is een synoniem voor Geschiedenis?

Geschiedenis

Slide 13

Mogelijke antwoorden zijn: verleden, verhaal, gebeurtenis,

voorval, historie, vertelling

LES 4

Op een onderzeeboot gaat het leven dag en nacht door. Daarom is de bemanning ingedeeld in ploegen. Een ploeg werkt zes uur. Daarna heeft deze ploeg zes uur de tijd om te slapen, te eten, een spelletje te doen of te sporten.

Bron: Junior informatieboekje 235, De onderzeeboot.

Slide 14

Vertel: Met het synoniemenspel hebben we al een beetje geoefend met het nadenken over woorden. Maar hoe schrijf je nou een tekst in je eigen woorden? Daar gaan we nu mee oefenen.

Om een tekst te schrijven in je eigen woorden zoek je eerst de sleutelwoorden in de tekst. Sleutelwoorden zijn de belangrijke woorden in een tekst. Hier zie je een voorbeeld van een tekst.

LES 4

Op een onderzeeboot gaat het leven dag en nacht door. Daarom is de bemanning ingedeeld in ploegen. Een ploeg werkt zes uur. Daarna heeft deze ploeg zes uur de tijd om te slapen, te eten, een spelletje te doen of te sporten.

Bron: Junior informatieboekje 235, De onderzeeboot.

Als je de sleutelwoorden hebt gevonden herschrijf je de tekst. Daar kun je synoniemen bij gebruiken.

Slide 16

De synoniemen zijn vet gemaakt.

dag en nacht > **altijd**

ingedeeld > **verdeeld**

Laat de leerlingen opdracht 3 en 4 maken. Ze zoeken in een tekst sleutelwoorden (opdracht 3) en bedenken synoniemen voor sleutelwoorden voor hun eigen werkstuk (opdracht 4).

Loop door de klas en help de leerlingen waar nodig.

Maak deze opdrachten eventueel klassikaal als tijdens de klassikale instructie blijkt dat de leerlingen hier moeite mee hebben.

Slide 17

Maak de les weer centraal en laat enkele leerlingen hun synoniemen vertellen.

Bespreek kort met de klas wat ze nu kunnen:

een voorlopige inhoudsopgave maken

sleutelwoorden herkennen en synoniemen bedenken.

Slide 18

Laat de leerlingen opdracht 5 als huiswerk maken.

